

MONTESSORI METODIKASI VA UNING MAKTABGACHA TA'LIM TIZIMIDAGI AHAMIYATI

Yuldasheva Maxsudaxon

Asaka pedagogika kolleji o'qituvchisi

Annotatsiya: ushbu maqolada Montessoriy metodi asosida o'qish va tarbiyalash, uning bola ta'limi rivojidadagi o'rni, hamda maktabgacha ta'lim yoshida ushbu metodikaning o'ziga xosligi xususidagi fikrlar berilgan.

Kalit so'zlar: muhit, kosmik zona, til zonasi, matematik zona, haqiqiy hayot maydoni, sensor rivojlanish zonasi.

Аннотация: в данной статье даны мнения об обучении и воспитании на основе метода Монтессори, его роли в развитии образования ребенка, а также о специфике этой методики в дошкольном возрасте.

Ключевые слова: среда, космическая зона, языковая зона, математическая зона, поле реальной жизни, зона сенсорного развития.

Annotation: this article gives ideas on the basis of the Montessori method on the basis of reading and upbringing, its role in the development of child education, as well as the specificity of this methodology in preschool age.

Keywords: environment, space zone, language zone, mathematical zone, real life area, sensory development zone.

"Erta bolalik ta'limi - bu jamiyat taraqqiyotining kalitidir"

Mariya Montessori

KIRISH

Mariya Montessorining o'z davrida butun insoniyatga qilgan quyidagi murojaati mavjud: "Bizda shunday muammo bor — kattalar rivojlanishning diqqat-markazida turadi. Agar hokimiyat e'tiborini bolalarga, ular qalbiga qaratsa, biz tinchlik hukm surgan dunyoni quramiz. Bilim — tinchlik qurolidir".

Italiyalik gumanist pedagog Mariya Montessori (1870-1952) tizimi uzoq vaqtdan beri dunyo miqyosida tan olingan va eng keng tarqalgan tizimga aylandi. Montessori pedagogikasi bepul ta'lim g'oyalarini samarali amaliyotda amalga oshirishning ajoyib na'munasidir. Mariya Montessori bola rivojlanishining ba'zi qonuniyatlarini kashf etdi va bolalarni o'qitishning yangi usulini ishlab chiqdi. Shu asosda u bolalar uchun moslashtirilgan, bolalar rivojlanishi ehtiyojlariga javob beradigan va bolalarning idrok etish imkoniyatlariga mos keladigan maktablarini yaratdi. Mariya Montessori g'oyalari va tajribasiga bizning kunlarda ortib borayotgan qiziqish chuqur ramziy ma'noga ega, chunki bu pedagogik an'analarning insonparvarlik, bolaning individualligiga e'tibor berish, shuningdek, ta'lim va

tarbiyalash zarurati kabi xususiyatlari bilan bog'liq doimiy o'zgarib borayotgan dunyoda fuqarolik jamiyatida muvaffaqiyatli faoliyat yurita oladigan yosh avlodni tarbiyalashga qaratilgan. Uning ko'plab kashfiyotlarining aksariyati zamonaviy psixologiya va fiziologiya tomonidan tan olingan.

Montessori usuli va an'anaviy maktabgacha ta'lim tashkilotlari o'rtasidagi asosiy farq - bu bolaga o'ziga xos, betakror shaxs sifatida, o'z rivojlanish rejasi, atrofdagi dunyoni o'zlashtirishning o'ziga xos usullari va shartlari sifatida qarashdir. Montessori usulining asosiy g'oyasi bolani aniq qurilish mantig'iga ega bo'lgan va bolaning psixologik ehtiyojlariga mos keladigan tayyorlangan muhitga joylashtirish orqali uni o'z-o'zini rivojlantirishga undashdir.

Pedagog yoki o'qituvchining vazifasi, u Montessori tizimida aytilganidek, bolaga ushbu muhitda o'z faoliyatini tashkil etishga, o'ziga xos yo'ldan borishga, ijodiy salohiyatini ro'yobga chiqarishga yordam berishdir. Montessori pedagogikasining fenomenini uning bolaning tabiatiga cheksiz ishonchida, paydo bo'lgan shaxsga har qanday avtoritar bosimni istisno qilish istagida, shuningdek, erkin, mustaqil, faol shaxsga yo'naltirilganligidadir!

Deyarli yuz yil davomida Mariya Montessori nomi dunyoning saksondan ortiq davlati o'qituvchilari va olimlarining tinimsiz e'tiborini tortdi. Montessori pedagogikasi bola tarbiyasining eng kichik tarkibiy qismlariga bo'linadi va uning tuzilishini bir butun sifatida tan olishga harakat qiladi. Chunki fan va falsafa, din va san'at tomonidan berilgan, Mariya Montessori tomonidan sintez qilingan yaxlit "Pedagogik antropologiya"ga, qolaversa, nozik didaktik va uslubiy vositalar bilan ta'minlangan shaxs haqidagi turli bilimlarning ana shunday uzviy uyg'unlashuvi hali jahon tajribasida bo'lmagan.

ASOSIY QISM

Mariya Montessori tizimining rivojlanish tarixi.

Mariya Montessori (1870-1952 Italiya) - taniqli italiyalik olim, antropolog, o'qituvchi va psixolog. Mariyaning oilasi qat'iy dindor edi, shuning uchun ular uning tanlagan yo'li kelajakda hech qanday natijaga olib kelmaydi degan fikrda edilar. U tabiatshunoslikka tobora ko'proq qiziqib bordi va nihoyat o'zining kasbiy tanlovini - pediatriyani tanlaydi. 1896-yilda Mariya Montessori universitetni tamomlaydi va birinchi ayol - tibbiyot fanlari doktori bo'ladi. O'sha paytda Italiyada tibbiyot sohasida asosan erkaklar faoliyat olib borganlar. Ammo Mariyaning qat'iyatliliigi yana o'z mevasini berdi - u birinchi ayol shifokor bo'ldi. Rivojlanishda nuqsoni bo'lgan bolalarni davolash va o'qitish muammolari bilan shug'ullangan Montessori frantsuz psixiatrlari - Eduard Segin va Gaspard Itardning asarlarini o'rgandi. Mariya 27 yoshida ruhiy salomatligida nuqsoni bor bolalar bilan shug'ullanishga kirisharkan, bunday qaror keyinchalik bir umrlik faoliyatga — mittivoylar bilan taqdirini bir qilib bog'lashga asos bo'lishini

sezmagani ham. Oradan uch yil o‘tgach, sezilarli natijalar qayd etiladi va Aqli zaif bolalarni himoya qilish milliy ligasi Ortofrenik institut ochib, Montessorini direktor etib tayinlaydi. Orada xalqaro konferensiya va tadbirlarda qatnashib, voyaga yetmaganlar o‘rtasidagi jinoyatchilikka e‘tibor qaratish, aqli zaif bolalar uchun maktablar tashkil etish hamda ular uchun o‘qituvchi-murabbiylar tayyorlash zarurligini tez-tez takrorlayveradi. Ovozi uzoq manzillarga yetmasligini sezsa-da, tanlagan yo‘li, ahddan qaytmaydi. 1901-yili asosiy faoliyatidan chetlanib, Rim universitetida falsafa fanini o‘qishga sho‘ng‘iydi. Shundan keyin haqiqiy professional faoliyat boshlanadi. Italyan pedagogikasiga yangilik kiritish, bola qobiliyatini erta aniqlash va rivojlanishiga turtki berishning ilmiy asoslarini obdon o‘rgangach, ilk maktab — “Casa dei Bambini” (italyancha “Bolalar uyi”)ni ochadi.

Bolalarni ko‘pincha ikki toifaga — iqtidorli va iqtidorsizga bo‘lishadi. Ayrimlar buni qoida deb ham biladi. Biroq Montessori xonim har qaysi bolada qandaydir iste‘dod, iqtidor va o‘rganishga ishtiyoq bo‘lishiga astoydil ishongan. “Bolalar biz kattalarga ajoyib saboq beradi — aqlimizni rivojlantirish va muayyan shaklga solish uchun qo‘llarimizni ishlatishimiz shart ekan”, deydi u.¹

Montessori xonim pedagogika eng avval his-tuyg‘uni rivojlantirishi zarur degan qoidaga suyangan. Ehtimol, ayni shu qarashi sabab ta‘lim sistemasida inqilob yasay olgandir. U tuzgan darsliklarning bari o‘yin va harakatli mashg‘ulot orqali bola hissiyatini tashqariga chiqarishga moslashtirilgan. O‘qituvchilarga ham kitobni shunchaki zerikarli ohangda o‘qish, bilgan-ko‘rganini quruq gap, bayon bilan emas, o‘yin va taqdimotlar orqali ko‘rsatish, o‘rgatish talab etilgan. Oradan yetti yilcha o‘tgach, nihoyat butun dunyoga Montessori metodi sirlarini ochib berguvchi va boshqalarni ruhlantiruvchi dastlabki kitob yoziladi. Montessori metodining eng afzal taraflaridan biri — bolaning turli qoliplarga solinmasligidir. Sinf xonasi, maktabdagi amin-erkinlik bolajonni darslarda faol bo‘lishga ruhlantirgan, amaliy mashg‘ulotlarga bajonidil sho‘ng‘ishga undagan va eng muhimi, bola bevosita o‘zini o‘zi tarbiyalay olgan. Kingadir tartibsiz va nazoratsiz tuyulgan maktabu uslub vaqti

¹ <https://www.gazeta.uz/oz/2023/03/12/montessori/>

kelib mevasini beradi. Maktabdagi darslar har kuni 9:00 da boshlanib, 16:00 gacha davom etgan. Mustaqil ishlash va odatiy yumushlarni bolalarning o‘ziga qoldirish o‘g‘il-qizdagi yangi qobiliyatni kashf etishi, rivojlanishida nuqson bo‘lmasligini xonim amaliyotda sinagan. Har bir bolaga alohida shaxs deb qarash uning imkoniyat va iste’dodini to‘liq ochadi degan xulosaga kelgan. “Bir yarim va ikki yosh orasida boladagi mustaqillik hissini rivojlantirish shart”, deydi u 1946-yildagi London konferensiyasidagi chiqishida.

Mariya Montessorining usuli bolalarning yaratuvchanlik va kashfiyot jarayonlarini engillashtirishga yordam beradigan kalitlardan iborat. Ushbu kalitlar ularga tabiiy ravishda rivojlanishiga yordam beradi va avtonomiyalarini rag‘batlantiradi. Bu, ayniqsa, 3 yoshgacha juda muhimdir, chunki bu komponentlar yanada muhim rol o‘ynaydi.

Montessori usuli bolalar kimligi haqida o‘ylash usuli sifatida tasvirlangan. Falsafa sifatida u har bir bolaning o‘ziga xos individualligini ta’kidlaydi. Montessori bolalarning qadr-qimmatini va ahamiyatiga ishonadi. Montessori amaliyotida an’anaviy ta’lim tizimlarida qo‘llaniladigan me’yorlar va standartlar bilan taqqoslash tavsiya etilmaydi. Buning o‘rniga, Montessori tarafdorlari bolalar hech qanday cheklovlarsiz yoki tanqidsiz muvaffaqiyat qozonishi va o‘rganishi kerak deb hisoblaydilar. Montessori xulq-atvor uchun mukofotlar va jazolar bolalar va odamlarning ichki munosabatiga putur yetkazadi, deb hisoblardi.

Ta’lim usuli sifatida Montessori metodining asosiy maqsadi har bir bolaning ehtiyojlari, iste’dodlari va o‘ziga xos individualligiga qaratiladi. Montessori amaliyotchilarining fikricha, bolalar o‘z xohishlariga ko‘ra bajargan ishlarini yaxshi o‘rganadilar. Montessori usuli ta’kidlagan qo‘shimcha muhim ko‘nikmalar-bu mustaqillikdir.

Rivojlanish muhiti - Montessori tizimining eng muhim elementi. Busiz u tizim sifatida ishlay olmaydi. Tayyorlangan muhit bolaga kattalar nazoratisiz bosqichma-bosqich rivojlanish va mustaqil bo‘lish imkoniyatini beradi.

Kundalik hayotda mashq qilish zonasi - materiallar, ularning yordami bilan bola o'ziga va uning narsalariga g'amxo'rlik qilishni o'rganadi, ya'ni. kundalik hayotda sizga kerak bo'lgan narsa.

Sensor zonasi. Bu zonada sezgilarni takomillashtirish va rivojlantirish uchun materiallar mavjud. Ob'ektlarning shakli, hajmi, rangi, vazni va boshqalarni o'zlashtirish va farqlash. Bolaning teginish va eshitish qobiliyatini rivojlantirishga katta e'tibor beriladi. Atrof-muhit bilan aloqa va o'z tadqiqoti tufayli bola o'z aql-zakovati bilan ishlay oladigan bilimlar zahirasi shakllantiradi. Ushbu zahira bo'lmasa, mavhumlik qobiliyati yo'qoladi. Aloqa hislar va harakatlar orqali sodir bo'ladi. Mariya Montessori: «Sezgi idrok ruhiy hayotning asosiy va deyarli yagona asosidir», - deydi.²

Matematik zona. Bu soha bolaning his-tuyg'ularini rivojlantirish uchun materiallar bilan chambarchas bog'liq. Bu yerda bolalar predmetlar soni, tartib va miqdoriy sanash haqida tasavvurga ega bo'ladilar, sonlarni tanib, yozishni o'rganadilar, o'nlik sanoq sistemasi bilan tanishadilar.

Ona tili zonasi. Ushbu zonadagi didaktik material nutqni rivojlantirishga, so'z boyligini boyitishga, umumlashtiruvchi tushunchalarni shakllantirishga yordam beradi, tovushlar va harflar bilan tanishtiradi.

Kosmik zona. Bu erda dunyo haqidagi g'oyalarni kengaytirish uchun materiallar to'plangan. Klassik Montessori materiallaridan tashqari, guruh boshqa ta'lim o'yinlarini ham o'z ichiga oladi.

² <https://solncesvet.ru/opublikovannyye-materialyi/primeneniye-metoda-m-montessori-v-doshk-2/>

Mariya Montessori fikriga ko'ra, bola shaxsini rivojlantirish jarayoni to'rt bosqichga bo'lingan:

- bolalikning birinchi bosqichi (0-6 yosh);
- bolalikning ikkinchi bosqichi (6-12 yosh);
- yoshlar (12-18 yosh);
- o'sish (18-24 yosh).

Ushbu bosqichlarning har biri rivojlanishning alohida mustaqil segmentidir. Bolalikning birinchi bosqichi (0-6 yosh) - bu hayotning eng muhim davri, chunki aynan shu davrda bolaning shaxsiyati va qobiliyatlari shakllanadi. Montessori hayotning dastlabki uch yilini bolaning ruhi va ruhi rivojlanadigan ikkinchi embrion o'sish bosqichi deb tushunadi va uni "Psixik embrion" deb ataydi. Voyaga yetgan kishi o'z his-tuyg'ularini filtrlash bilan birga, bola atrof-muhitni o'zlashtiradi va bu uning shaxsiyatining bir qismiga aylanadi.

Montessori dasturi bolalar bog'chalari uchun klassik ta'lim dasturlaridan guruhlarni jalb qilish va bolani mustaqil bo'lishga undash bilan farq qiladi. Montessori tizimi maksimal erkinlik va bolalarga individual yondashuvga asoslangan. Mariya Montessorining shiori: "Menga buni o'zim qilishimga yordam bering". Uning maqsadi bolalarning o'z-o'zini rivojlantirishning mohirona yo'nalishi bo'lib, ularni buzmaslik, balki ularni haqiqatda bo'lgani kabi qabul qilishdir, bu bolalarga bu jarayonni kattalar tomonidan moslashtirmasdan, o'z-o'zidan hamma narsada maksimal natijaga erishishga imkon beradi.

XULOSA

Montessori usulining afzalliklari

1. Usulning muhim afzalligi - bolaning shaxsiyatiga zo'ravonlik qilmasdan, har tomonlama rivojlanish imkoniyatini berish;
2. bolaning yosh xususiyatlari hisobga olinadi, mashg'ulotlarning individual sur'ati tanlanadi;
3. Bolalarga tanlash erkinligi beriladi. Shuning uchun tadqiqot faoliyati bilan parallel ravishda qaror qabul qilish va mustaqil ishlash qobiliyati shakllanmoqda;
4. Montessori guruhlarida o'z-o'ziga xizmat ko'rsatish ko'nikmalari tezda tuzatiladi. Ijtimoiy jihatdan maqbul xatti-harakatlar amalga oshiriladi. Montessori bolalari mustaqil va intizomli;
5. Sensor va sensor-motor rivojlanishi har tomonlama aqliy rivojlanishga yordam beradi;
6. Tizim erkin inson shaxsini tarbiyalaydi. Voyaga etganida, bunday kishi boshqa odamlarning huquq va erkinliklarini qadrlaydi va hurmat qiladi;
7. Salbiy baho, tanqid yo'q;

8. Yosh guruhlari bolalarni yoshga qarab emas, balki qiziqishlariga ko'ra taqsimlashni ta'minlaydi;

9. guruhlarda aralash yoshdagi bolalarning bo'lishi mashg'ulotlar tuzilmasini soddalashtiradi. Kichiklar kattalardan o'rganadilar. Kattalar kichiklarga g'amxo'rlik qilishadi;

10. Bolalar ongli qaror qabul qilishni o'rganadilar.

Umuman olganda maktabgacha ta'lim muassasasi hamda maktablardagi o'quv-tarbiya jarayoni bolalarning qobiliyati va layoqatini har tomonlama rivojlantirish, ularning shaxsini shakllantirishga qaratilgan. Mazkur jarayonning mahsuldorligi pedagogning bolalarni yaqindan bilishi, ta'lim va tarbiyaning xilma-xil metodlarini qo'llashiga bog'liq.

Bugungi kunda jahon maktabgacha ta'lim tizimida italiyalik mashhur pedagog Mariya Montessorining mualliflik metodikasi juda keng tarqalgan. Bu pedagogik tizimning noan'anaviy 10 ta qoidasi bo'lib, unga amal qilish orqali maktabgacha ta'lim tizimida ulkan muvaffaqiyatlarga erishilgan, mazkur metodika mohiyatini yanada ko'proq tarbiyachi-pedagoglarimizga yetkazish maqsadida, uning har bir qoidasini birma-bir ko'rib chiqsak.

1. Bola — asosiy e'tiborda.

Mariya Montessori bolaga uning xohish-istaklariga qarab munosabatda bo'lish eng to'g'ri va yagona yo'l, degan qat'iy fikrni ilgari surgan. Bola uchun nima muhimligi uning o'zigagina ma'lum. U suvni idishlarga quyib, xossalari va jozibasini o'rganishga bir soat vaqt ketkazishi mumkin, bu paytda bolani rasm chizish yoki boshqa mashg'ulotga chalg'itish montessori pedagogikasiga zid.

2. Pedagog bolaning diqqatini bo'lmasdan yo'naltiradi.

Albatta, bola ta'lim jarayonining asosiy harakatlantiruvchi kuchi hisoblanadi. Kattalar muntazam ravishda kichiktoy bilan hamnafas, lekin ular bolaning tabiiy qiziqishlarini so'ndirmaslik, bilim olishga bo'lgan ehtiyojlarini barbod qilmaslik uchun ehtiyotkorona yondashishi kerak. Montessori kundaliklarida tarbiyachilarni tayyorlash masalasiga jiddiy e'tibor berish zarurligini ta'kidlagan. Shogirdlarining metodika bo'yicha olgan yangi nazariy bilimlarini hayotda qo'llay olmasligining guvohi bo'lgach, u pedagoglarning bolalar bilan ishlashda an'anaviy usullarni yangisi bilan uyg'unlashtirish masalasiga alohida e'tibor qaratdi.

3. Bolalar atrofidagi muhit ularning qiziqishlariga qarab o'zgartiriladi.

Muhit — montessori pedagogikasining poydevoridir. Bolalar xonasidagi jihozlar ularning ehtiyojlarini hisobga olgan holda joylashtiriladi va qiziqishlariga mos ravishda o'zgartirib turiladi. Tarbiyachilarning qo'llari "guruh pul'asi"da bo'lib, bolalarni kuzatib boradi va jihoz, ko'rgazmalarni mashg'ulotlar mazmuni, dolzarbligiga qarab yangilaydi. Montessori ta'limoti bo'yicha maktabgacha ta'lim

muassasalarida tarbiyalanuvchilar uchun sensor amaliy nutq o'zlashtirish va rivojlantirish muhiti, matematik tasavvurlarni shakllantirishga sharoit yaratish lozim.

4. Ba'zi mashg'ulotlarda yoshlari har xil bolalar ham birga shug'ullanishi mumkin.

Bolalar juda ko'p narsalarni tengdoshlariga qarab o'rganadi. Har xil yoshdagi bolalar jamoasi bunday tajriba almashish uchun qulay muhit. Bola vaqt o'tib qanday rivojlanish darajasida bo'lishi kerakligini kattalardan o'rgansa, o'zidan kichiklar bilan hayotiy tajribasini bo'lishishdan zavqlanadi. "Zamonaviy oila"larda (kun davomida ishda bo'ladigan ota-onalarning bolalari bilan muloqotga vaqti qolmaydi) bolalarga taqqoslash, rivojlanish, o'zini namoyon qilish uchun sharoit yetarli emas. Shu sababli aynan shunday mashg'ulotlar bolada o'ziga ishonch hosil qilish, mustaqil fikrlashni rivojlantirish uchun qulaydir.

5. Bolalar mashg'ulotlarda erkin bo'lishi kerak.

Guruhdagi bolalar mashg'ulot uchun maxsus xonaga kirgach (montessori metodikasida mayda va yirik motorikani rivojlantiruvchi, tabiat bilan tanishtiruvchi, nutq o'zlashtirish mashg'ulotlari va hokazolar uchun alohida xonalar jihozlanadi), uning xohish-istaklari hisobga olinadi. Yangi bilimlar tarbiyachi tomonidan bayon qilingach, bola o'zi tanlagan o'yinchoq yoki jihoz bilan o'ynashi, ba'zan bu jarayonda ular bitta o'yinchoqni talashib qolishi mumkin. Bu holat montessori metodikasining keyingi qoidasini keltirib chiqaradi.

6. Bola yakka o'ynash yoki tengdoshlari bilan shug'ullanishni o'zi tanlaydi

Bolalar o'zining mustaqil fikrini erkin bayon qilish, boshqalar fikrini hurmat qilish, bir-birlari bilan hamkorlikda ishlash, o'zaro til topishishni erkin muhitdan o'rganadi. Buni tarbiyachi nazorati ta'minlaydi. Guruhga yangi kelgan bola yil oxirida birovlarning xohish-istaklarini hurmat qilib, kelishib shug'ullanishni o'rganadi (bu ko'nikmalar ular katta bo'lgach, mustaqil hayotda asqotadi).

7. Bolalar qancha xohlasa, shuncha vaqt shug'ullanadi

Montessori guruhida bolalarga bosim o'tkazilmaydi, uning qo'lidagini "bu yoqqa ber!" deb tortib olishga yo'l qo'yilmaydi. Masalan, tabiat bilan tanishtirish mashg'ulotlarida bola barglarni o'rganib o'tirgan bo'lsa, ikki daqiqadan so'ng sabzavotlar bilan shug'ullanishni xohlasa, "Qaragin, qanday chiroyli rangli barglar bor" deyilmaydi, bu mazkur metodikaga ziddir.

8. Guruhda, hatto kattalar ham amal qiladigan qoidalar mavjud

Masalan, guruhdagi har bir jihoz, ko'rgazma va o'yinchoqlarning o'z joyi bor. Bolalar (kattalar ham) mashg'ulotdan so'ng hamma narsani o'z joyiga qo'yish kerakligini yaxshi biladi. Vaqt o'tib bu ko'nikma malakaga aylanib, eslatmasiz bajariladi. Yana Montessori guruhida bolalar tarbiyachi ko'magida bir-biriga xalaqit bermasdan, xotirjam ishlashni o'rganadi, hatto pedagoglar ham baland ovozda gapirishi mumkin emas.

9. Bolaning o'z ishini o'zi baholashiga imkon beriladi

Montessori metodikasida shunday jihozlar borki, bola mustaqil ravishda shug‘ullanib, yangi bilim hosil qiladi. Masalan, har xil shakl–dagi silindrlarni o‘z hajmiga mos joylarga joylashtirish. Kuzatishlardan ma‘lum bo‘ldiki, tarbiyachi ko‘rsatmasi bilan topshiriqni bajargan bolalar ertasiga ushbu vazifani qaytadan ko‘rsatib berishda xatolikka yo‘l qo‘ydi, mustaqil bajargan bolalar silindrlarni deyarli bexato bajardi. Mustaqil o‘zlashtirish jarayonida ko‘proq vaqt talab qilinishi mumkin, lekin ular olgan bilimlarini xotiralarida mustahkam saqlab qoladi.

10. Bola murojaatisiz yordam berish taklif qilinmaydi

Bolaning mustaqilligi qo‘llab-quvvatlanadi, hech kim uni shoshirib, kerak bo‘lmasa ham yordam beravermaydi. Lekin har bir bola doim savol tug‘ilganda tarbiyachining yordam berishini his qiladi.

Adabiyotlar

1. „Highlights from 'Communications 2007/1'“. Association Montessori Internationale. 2007-yil 14-dekabrda asl nusxadan arxivlangan. Qaraldi: 2013-yil 2-may.
2. Yu.I.Fausek “Montessori bolalar bog‘chasi” Toshkent. 2008 yil.
3. “Montessori metodikasidan namunalari” metodik tavsiya Samarqand. 2004.
4. Djumanova D.M. “Bola shaxsiga yondashuv” «Zamonaviy ta'lim» ilmiy-amaliy, ommabop jurnali, 2012 yil, 1-son.
5. <https://solncesvet.ru/opublikovannyie-materialyi/primenenie-metoda-montessori-v-doshk-2/>.
6. <https://www.gazeta.uz/oz/2023/03/12/montessori/>